

Özel Eğitim Gündemi

Bu Sayıda

Otizme Kırmızı Işık Yak!

**Eskişehir Osmangazi
Üniversitesi 2021 Yılı
Ödülleri**

VB-MAPP TÜRKİYE

Düzenlenen Etkinlikler

Mobil Uygulama Önerisi

Etkinlik Duyurusu

Araştırma Köşesi

OTİZME KIRMIZI IŞIK YAK!

2008'den bu yana Nisan ayı, Dünya Otizm Farkındalık Ayı olarak kabul edilmekte ve Nisan ayı içinde pek çok ülkede otizm farkındalığını arttırmak üzere çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Otizm ile ilgili birlik, dernek ya da vakıf gibi kuruluşlar, otizmli bireylerin kabulünü arttırmak üzere dünya genelinde tüm insanları, Nisan ayında otizm farkındalık etkinlikleri yapmaya ya da etkinliklere katılmaya davet etmektedir. Bu derneklerden biri de Amerika Otizm Derneği'dir. Derneğin başkanı ve CEO'su Christopher Banks, 2021'de terminolojide bir değişiklik yaparak "farkındalık" yerine "kabullenme" sözcüğünün kullanımını önerdiklerini duyurmuş ve hem medyayı hem de toplumu bu değişime katkıda bulunmaya davet etmiştir.

Ayrıca, "Farkındalık, birinin otizmli olduğunu bilmektir. Kabullenme ise, otizmli bir kişiyi faaliyetlere dahil etmektir" diyerek kabullenmeye yüklenen anlamı ifade etmiştir. Bu çağrıya kulak veren pek çok kişi ve kurum da 2022 yılı Nisan ayını "Farkındalık ve Kabullenme Ayı" olarak benimsemiştir.

devamı s.2

Otizme Kırmızı Işık Yak!

2008'den bu yana Nisan ayı, Dünya Otizm Farkındalık Ayı olarak kabul edilmekte ve Nisan ayı içinde pek çok ülkede otizm farkındalığını arttırmak üzere çeşitli etkinlikler düzenlenmektedir. Otizm ile ilgili birlik, dernek ya da vakıf gibi kuruluşlar, otizimli bireylerin kabulünü arttırmak üzere dünya genelinde tüm insanları, Nisan ayında otizm farkındalık etkinlikleri yapmaya ya da etkinliklere katılmaya davet etmektedir. Bu derneklerden biri de Amerika Otizm Derneği'dir. Derneğin başkanı ve CEO'su Christopher Banks, 2021'de terminolojide bir değişiklik yaparak "farkındalık" yerine "kabullenme" sözcüğünün kullanımını önerdiklerini duyurmuş ve hem medyayı hem de toplumu bu değişime katkıda bulunmaya davet etmiştir. Ayrıca, "Farkındalık, birinin otizimli olduğunu bilmektir. Kabullenme ise, otizimli bir kişiyi faaliyetlere dahil etmektir" diyerek kabullenmeye yüklenen anlamı ifade etmiştir. Bu çağrıya kulak veren pek çok kişi ve kurum da 2022 yılı Nisan ayını "Farkındalık ve Kabullenme Ayı" olarak benimsemiştir.

2022'ye ilişkin diğer bir gelişme ise, otizmin simgesi haline gelen renk ve şekle ilişkindir. Otizimli ifadesinin hastalık çağrışımı yaptığını ifade eden ve kendilerini "otistik" olarak adlandıran otizimli yetişkinler, erkek cinsiyetine vurgu yapması ve otizm ile cinsiyet arasındaki ilişkiyi vurgulaması nedeniyle mavi renge karşı çıkmakta, saygının rengi olarak kabul ettikleri kırmızı rengin kullanımını önermekte, "Otizme kırmızı ışık yak!" demektedirler. Ayrıca, puzzle kurdelesinin ya da eksik puzzle parçasının eksikliğe gönderme yaptığını, bu semboller yerine nöro-çeşitliliği ifade eden gökkuşağı renklerindeki sonsuzluk sembolünü tercih etmektedirler.

Mavi renk ve eksik puzzle tarafında ise Amerika Birleşik Devletleri'ndeki en büyük otizm araştırma kuruluşu olan, otizm araştırmalarına sponsorluk yapan, ailelere, hükümetlere ve halka yönelik farkındalık ve sosyal yardım faaliyetleri yürüten Autism Speaks ve onun popülerize ettiği "Otizme mavi ışık yak!" sloganı bulunmaktadır. Elbette bir taraf tutmak söz konusu değildir. Hepimizin amacı, otizimli bireyleri kabullenmek ve onları bağımsız yaşama kazandırmak olduğuna göre, yalnızca kırmızı ya da mavile değil, gökkuşağı renkleriyle ve nöro-çeşitlilik vurgusuyla "Otizmi fark edelim ve kabullenelim!" diyoruz.

Prof. Dr. Şerife Yücesoy-Özkan,
ESOGÜ Eğitim Fakültesi Otizm Spektrum Bozukluğu Eğitimi Anabilim Dalı Başkanı

Bölümümüz Öğretim Üyeleri Eskişehir Osmangazi Üniversitesi 2021 Yılı Ödülleri kapsamında ödülleri aldılar.

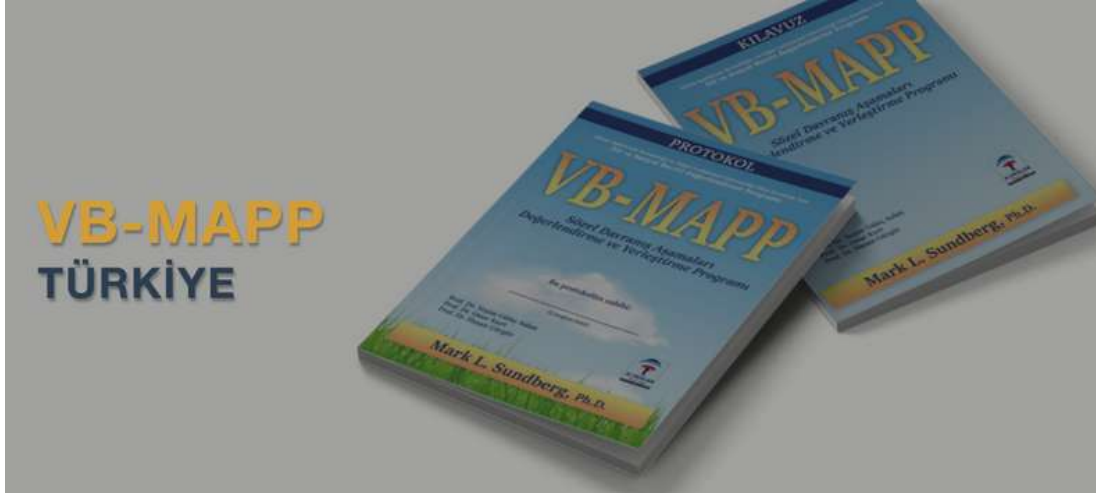

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi 2021 Yılı Ödülleri Takdim Töreni 1 Nisan 2022 tarihinde üniversitemiz Kongre ve Kültür Merkezi'nde gerçekleştirildi. Ödül töreninde bölümümüz Otizm Spektrum Bozukluğu Anabilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Şerife Yücesoy-Özkan “Bilim Ödülü” ve “Bilimsel Araştırma Başarı Ödülü”, Otizm Spektrum Bozukluğu Anabilim Dalı öğretim üyeleri Dr. Öğr. Üyesi Ayşe Tunç-Paftalı ve Dr. Öğr. Üyesi Esra Orum-Çattık “Bilimsel Araştırma Başarı Ödülü” almıştır. Özel Eğitim Bölümü olarak bölümümüz öğretim üyelerini tebrik eder, başarılarının devamını dileriz.

VB-MAPP TÜRKİYE

Otizm Spektrum Bozukluğu ve Diğer Gelişimsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin Dil ve Sosyal Beceri Değerlendirme Programı

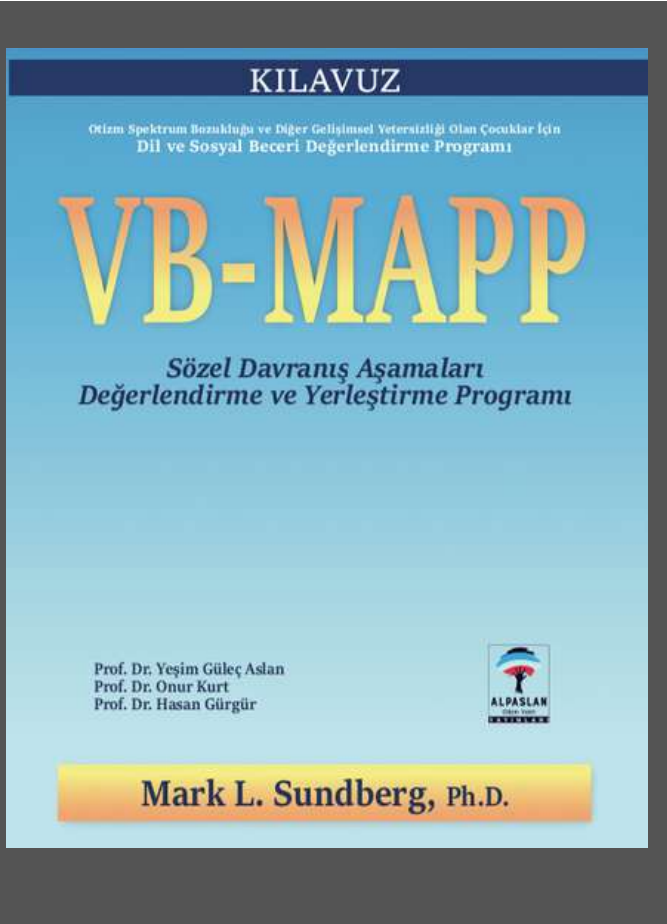
Türkiye’de otizm spektrum bozukluğu (OSB) olan bireylere yönelik bilimsel dayanaklı ve özellikle de kapsamlı müdahale ve değerlendirme yöntemlerinin kullanımına yönelik umut verici gelişmeler söz konusu olmuştur. Diğer taraftan gerek OSB ve gerekse diğer gelişimsel yetersizlikleri olan bireylerin beceri alanlarını kapsamlı bir şekilde değerlendirerek destekleyecek bilimsel dayanaklı değerlendirme ve müdahale programlarına ihtiyaç duyulmaktadır. Bu doğrultuda bilimsel dayanaklı, kapsamlı müdahale programlarının ve değerlendirme sistemlerinin Türkiye’ye kazandırılması, özel gereksinimi olan bireylere ve ailelerine sunulacak hizmetlerin niteliğini arttırmada önem taşıyacaktır. Uluslararası düzeyde uzun yıllardır yaygın bir şekilde kullanılan VB-MAPP’in bu bağlamda öne çıkan programlardan biri olduğu öne sürülebilir. Türkiye’de kavramsal olarak VB-MAPP olarak kullanılagelen “Verbal Behavior Milestones Assessment and Placement Program”, Türkçe “Sözel Davranış Aşamaları Değerlendirme ve Yerleştirme Programı” olarak ifade edilebilir. Bu programın Türkiye’de OSB ve gelişimsel yetersizliği olan diğer çocukların özellikle dil ve sosyal becerilerinin gelişimlerine önemli katkılar sağlama potansiyeli olduğu düşünülerek Türkçeye kazandırma çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

VB-MAPP, B. F. Skinner’ın sözel davranış çalışmalarına dayalı olarak Dr. Mark L. Sundberg tarafından geliştirilmiştir. Öğrenme ve dile dair var olan pek çok kuram arasında, Skinner’ın radikal davranışçılık kuramı ve daha spesifik olarak sözel davranış yaklaşımı OSB ya da başka gelişimsel yetersizlikleri olan çocukların ve yetişkinlerin değerlendirilmesinde ve sağaltımında en etkili yöntemlerin geliştirilmesine olanak sunmuştur. Skinner’ın davranışsal psikoloji ve öğrenme alanındaki çığır açan çalışmaları bugünkü uygulamalı davranış analizi (UDA) çalışmalarının temelini oluşturmuştur (Cooper, Heron & Heward, 2007; Morris, Smith & Altus, 2005; Skinner, 1953). Hatta alanyazında Skinner’dan “UDA’nın babası” olarak bahsedilmektedir (örn., Morris vd., 2005).

devamı s.5

VB-MAPP, dil gelişimi alanında destek gereksinimi olan tüm çocuklara uygun davranışsal temelli bir dil değerlendirme programı geliştirmek için Skinner'ın sözel davranış analizi ile UDA'nın öğretim yöntemleri ve uygulamalarını bütünleştirerek kullanmaktadır (Skinner, 1957; Sundberg, 2008). VB-MAPP eğitimcilerin, alan uzmanlarının ve ailelerin OSB ve diğer gelişimsel yetersizliği olan bireylerin öğrenme, dil ve sosyal becerilerini etkili ve doğru bir şekilde değerlendirebilmelerini amaçlamaktadır. Ayrıca değerlendirme sonuçlarına dayalı olarak bu bireylere yönelik müdahale ve geçiş süreçleri planlanıp yürütülmektedir. Aşama Değerlendirmesi, Güçlükleri Değerlendirme, Geçiş Değerlendirmesi, Beceri Analizi ve Destek Beceriler ile VB-MAPP Yerleştirme ve BEP Amaçları olmak üzere beş ögeden oluşan ve ayrıca, Erken Yankılama Becerisi Ölçümü (EYBÖ) alt testi bulunan VB-MAPP, 40 yıllık bir araştırma ve geliştirme geçmişine sahiptir (ör., Partington & Sundberg, 1998; Sundberg, 1980, 1983, 1987, 1990, 2008).

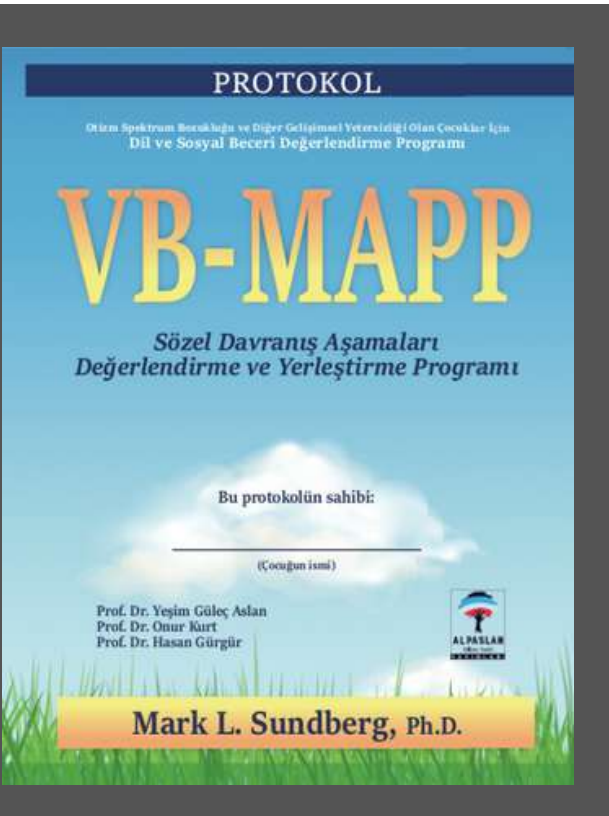
VB-MAPP Türkiye süreci için öncelikle VB-MAPP'in yazarı Dr. Mark Sundberg ile iletişime geçilerek, resmi tüm izinler alınmıştır. İzin sürecinin ardından, yaklaşık iki yıl boyunca yoğun bir çeviri ve uyarlama süreci gerçekleştirilmiştir. Eserin Türkçeye çevrilmesi için öncelikle ekip olarak hem kılavuz hem de protokol orijinal dilde bağımsız olarak okunmuştur ve ardından her iki kitabın Türkçeye çevrilmesi işlemi tamamlanmıştır. Çevirinin doğruluğunun onayı için gerekli tüm süreçler bir dil bilimci tarafından gerçekleştirilmiştir. Sonraki aşamada her bir ekip üyesi tarafından bağımsız olarak okunan bölümler, toplantılar sırasında sözcük sözcük gözden geçirerek uzlaşılmalı kısımlar ve farklı konular (ör., terimlerin uygunluğu, Türkçe dil yapısına uyum, anlaşılabilirlik, tutarlılık, kılavuz ve protokol uyumu vb.) için alan uzmanlarından destek alınmıştır. Ayrıca çelişkiye düşülen tüm konular hakkında Dr. Sundberg'in fikirleri alınmıştır. Çeviri sürecinin son aşamasında çeviri metinleri son kez kontrol edilmiştir, ayrıca kılavuz ile protokol bölümlerinin birbirleriyle tutarlılığının sağlanması için karşılaştırmalı bir şekilde okunarak kitaplara son halleri verilmiştir.

devamı s.6

Özel gereksinimi olan bireylere yönelik bilimsel olarak desteklenen kapsamlı bir değerlendirme ve müdahale programı olan VB-MAPP'ın Türkiye Cumhuriyeti'nde gerçekleştirilen uygulama ve ileri araştırmalar bağlamında faydalı olacağı beklenmektedir. Bu doğrultuda VB-MAPP hizmet-öncesi ve hizmet-içi eğitimlerle ilgili kişilere (ör., ilgili lisans ve lisansüstü alanlarında öğrenim gören öğrencilere, özel eğitim öğretmenlerine) öğretimine yönelik çalışmalar gerçekleştirilebilir. Ayrıca, ailelerin eğitimler sunularak VB-MAPP kullanımını öğrenerek, çocuklarının uygulamalarına destek sunmalarının sağlanabileceği söylenebilir. Bunların dışında VB-MAPP ile ilgili farklı araştırma yöntemlerine dayalı araştırmalar gerçekleştirilebilir.

Kaynaklar

- Cooper, J. O., Heron, T. E., & Heward, W. L. (2007). Applied behavior analysis (2nd ed.). Upper Saddle River, NJ: Merrill/Prentice- Hall.
- Grannan, L., & Rehfeldt, R. A. (2012). Emergent intraverbal responses via tact and match-to-sample instruction. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 45, 601-605.
- Güleç Aslan, Y. (2017). Otizm spektrum bozukluğu olan bireylerle çalışan eğitimcilerin uygulamalı davranış analizine yönelik algıları [The perceptions of educators of children with autism spectrum disorders towards applied behavior analysis]. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 32 (4): 1013-1032.
- Kurt, O. ve Subaşı Yurtçu, A. B. (2017). Otizm spektrum bozukluğu olan bireylere yönelik kapsamlı uygulamalar [Comprehensive interventions for individuals with autism spectrum disorder]. *Sakarya University Journal of Education*, 7 (1), 155-182.
- Lepper, T. A., Petursdottir, A. I., & Esch, B. A. (2013). Effects of operant discrimination training on the vocalizations of nonverbal children with autism. *Journal of Applied Behavior Analysis*, 46, 656-661.
- Morris, E. K., Smith, N. G., & Altus, D. E. (2005). B. F. Skinner's contributions to applied behavior analysis. *The Behavior Analyst*, 28, 99-131.
- Partington, J. W., & Sundberg, M. L. (1998). The assessment of basic language and learning skills (The ABLLS). Pleasant Hill, CA: Behavior Analysts, Inc.
- Skinner B. F. (1957). Verbal behavior. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, Inc.
- Sundberg, M. L. (1980). Developing a verbal repertoire using sign language and Skinner's analysis of verbal behavior. Unpublished doctoral dissertation, Western Michigan University.
- Sundberg, M. L. (1983). Language. In J. L. Matson, & S. E. Breuning (Eds.), *Assessing the mentally retarded* (pp. 285-310). New York: Grune & Stratton.
- Sundberg, M. L. (1987). Teaching language to the developmentally disabled. Prince George, BC: College of New Caledonia Press.
- Sundberg, M. L. (1990). Teaching verbal behavior to the developmentally disabled. Pleasant Hill, CA: Behavior Analysts, Inc.
- Sundberg, C. T., Hall, G., & Elia, J. (2014, May). Assessing outcomes of intensive ABA/verbal behavior therapy for children with autism using the VB-MAPP. Paper presented at the 40th Annual Convention of the Association for Behavior Analysis International, Chicago, IL.
- Sundberg M. L. (2008). Verbal behavior milestones assessment and placement program. Concord, CA: AVB.

Prof. Dr. Yeşim Güleç-Aslan
Prof. Dr. Onur Kurt
Prof. Dr. Hasan Gürgür

Otizm Farkındalık Paneli

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü tarafından organize edilen Otizm Farkındalık Paneli 4 Nisan 2022 tarihinde Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Kongre ve Kültür Merkezi'nde gerçekleştirildi. Etkinliğe lisans öğrencileri, yüksek lisans öğrencileri ve akademisyenlerden oluşan 170 kişi katıldı. Katılımcılara kırmızı renkte maskeler ile “Otizmi Fark Etme ve Kabullenme Ayı” yazılı yaka etiketleri dağıtıldı.

Panelde açılış konuşmasını Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü Otizm Spektrum Bozukluğu Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Şerife Yücesoy-Özkan ve Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölüm Başkanı Prof. Dr. Macid Ayhan Melekoğlu gerçekleştirdi. Yücesoy-Özkan konuşmasında, otizm farkındalığı ile ilgili terminoloji değişikliğine vurgu yaptı. Melekoğlu ise konuşmasında “Otizme Kırmızı Işık Yak!” kampanyası ile farkındalıktan kabullenmeye doğru bir geçişin başlatıldığından söz etti. Ayrıca konuşmasında, otizmlilerin nitelikli eğitim ortamlarına erişmekte ve istihdamda zorluk yaşadığını belirterek herkesi, otizme kırmızı ışık yakmaya davet etti.

Otizm Farkındalık Paneli

Açılış konuşmalarının ardından Anadolu Üniversitesi Engelliler Araştırma Enstitüsü'nden Prof. Dr. Onur Kurt, Arş. Gör. Zehra Cevher ve Arş. Gör. Hüsne Öz-Alkoyak tarafından "Otizmlili Çocuklarda Uyku Sorunlarına Davranışçı Öneriler" adlı panel gerçekleştirildi. Panelde; uykunun önemi, otizmlili çocuklarda görülen uyku sorunları ve bu sorunlara karşı gerçekleştirilebilecek davranışçı öneriler ve son yıllarda otizmlili çocukların uyku sorunlarına ilişkin gerçekleştirilmiş araştırmalardan söz edildi.

Panel sonunda panelistlere Eğitim Fakültesi tarafından hazırlanan teşekkür belgeleri ve Tohum Otizm Vakfı Burs Fonu'na panelistler adına yapılan bağış sertifikası verildi.

Etkinliğin sonunda tüm katılımcılar Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Kongre ve Kültür Merkezi önünde "Otizme kırmızı ışık yak!" sloganını yaygınlaştırmak için toplu fotoğraf çektiler.

Düzenlenen Etkinlikler

Söyleşi

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü Otizm Spektrum Bozukluğu Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Şerife Yücesoy-Özkan Uygulamalı Davranış Analizi Derneği Dünya Davranış Analizi Günü'ne ilişkin bir söyleşi gerçekleştirdi.

Prof. Dr. Yücesoy-Özkan söyleşide uygulamalı davranış analizi kapsamında yürüttüğü çalışmalardan, uygulamalı davranış analizi disiplini yaygınlaştırabilmek için neler yapılabileceğinden söz etmiş ve davranış analizi konusunda Türkiye adresli bilimsel çalışmalar konusunda uygulamacılara önerilerde bulunmuştur.

Prof. Dr. Yücesoy-Özkan ayrıca 2021 yılında Uygulamalı Davranış Analizi Gelişim Birliği (Society for The Advancement Behavior Analysis) tarafından verilen Uluslararası Gelişim Hibesi'ni (International Development Fund) alan ilk Türk araştırmacı olmasına ilişkin olarak ödül programına başvuru süreci hakkında bilgiler vermiştir. Prof. Dr. Yücesoy-Özkan son olarak uygulamalı davranış analizi terim ve kavramlarının Türk dilinde geliştirilmesi ve kullanılması konusundaki görüşlerini dile getirmiş ve uygulamalı davranış analizi konusunda yürütülen eğitim çalışmalarının özel eğitim alanına etkisi hakkında bilgiler vermiştir.

Düzenlenen Etkinlikler

Webinar

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü Otizm Spektrum Bozukluğu Anabilim Dalı Başkanı Prof. Dr. Şerife Yücesoy-Özkan Otizm Farkındalık Ayı kapsamında 04 Nisan 2022’de Engelli Öğrenci Birimi’nin konuğu oldu.

“Otizm ve Sözdebilim” başlıklı webinarında sözdebilimi “Bilimsel araştırmalarla desteklenmeyen iddia, inanç, bilgi ve uygulamalar” şeklinde tanımlayan Prof. Dr. Yücesoy-Özkan sözdebilim uygulamalarının özelliklerini; bilimsel dil kullanma, bilimsel araştırma standartlarını taşımama, belirsiz ve çelişkili sonuçlara erişme, elde edilen bulguları abartma ve maddi-manevi çıkar elde etme şeklinde sıralamıştır. Prof. Dr. Yücesoy-Özkan webinarında ayrıca, otizmde kanıta-dayalı uygulamalar, bilimsel dayanağı olmayan ya da kanıtlanmamış uygulamalar, bilim ve sözdebilim arasındaki farklar, sözdebilim uygulamalarının kullanılma gerekçeleri, sözdebilim uygulamalarının özellikleri ve özel eğitim öğretmenlerinin etik sorumlulukları konularına yer vermiştir.

Düzenlenen Etkinlikler

Webinar

Özel Eğitim Bölümü Zihin Engellilerin Eğitimi Anabilim Dalı öğretim üyelerinden Dr. Öğr. Üyesi Derya Genç-Tosun SOBE Akademi'nin konuğu olarak 18 Nisan 2022 tarihinde "Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylerde Ekolali" konulu bir webinar vermiştir.

Dr. Öğrt. Üyesi Genç-Tosun "Otizm Spektrum Bozukluğu Olan Bireylerde Ekolali" başlıklı webinarında otizmlİ çocuklarda ekolali konusunda açıklamalarda bulunmuştur. Ekolalinin tanımı, türleri ve işlevleri hakkında bilgiler veren Dr. Öğrt. Üyesi Genç-Tosun ayrıca ekolali için etkili müdahaleler hakkında kapsamlı açıklamalar yapmıştır.

Mobil Uygulama Önerisi

Dokun Konuş, konuşamayan otizmli ve gelişimsel yetersizliği olan diğer bireylerin dil ve iletişim becerilerini desteklemek amacıyla geliştirilen ve etkililiği deneysel araştırmalarla sınanan ilk Türkçe Alternatif ve Destekleyici İletişim mobil uygulamasıdır.

Dokun Konuş bireylerin günlük yaşamlarında en sık kullandıkları sözcüklerin sesli görsellerini içeren tablet bilgisayara uyumlu bir alternatif iletişim aracıdır.

* Dokun Konuş sadece iOS ve Android işletim sistemli tablet bilgisayarlarda kullanılabilir.

Kullanıcılar iPad ekranında bulunan görselleri kullanarak sesli mesajlar iletebilmektedir. Bu mesajlar talep etme, yorum yapma, selamlama ya da sorulara yanıt verme gibi pek çok iletişimsel işleve hizmet edebilmektedir. Dolayısıyla Dokun Konuş, gelişimsel yetersizliği olan bireylerin yanı sıra alternatif ve destekleyici iletişime gereksinim duyan diğer bireyler tarafından da kullanılabilir. Dokun Konuş, kolay kullanım ve bireyselleştirme imkanı sunma gibi özellikleri nedeniyle hem kullanıcılar hem de ebeveyn, öğretmen, terapist ve araştırmacılar için kullanıcı dostu bir uygulamadır.

Etkinlik Duyurusu

INSAR 2022

AUSTIN TEXAS ★ MAY 11-14

JW MARRIOTT AUSTIN TEXAS

Otizm Araştırmaları İçin Uluslararası Topluluk (International Society for Autism Research) tarafından, dünyanın farklı yerlerindeki bilim insanlarının otizmle ilgili yeni bilimsel gelişmeleri paylaşması amacıyla, her yıl mayıs ayında düzenlenen toplantı bu yıl 11-14 Mayıs 2022 tarihleri arasında Austin, Texas'da düzenlenecektir.

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü öğretim üyelerinden Ayşe Tunç-Paftalı'nın da yazar olduğu, uzaktan koçluk uygulamasının otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerle çalışan okul öncesi öğretmenlerinin öğretim becerileri ve öğrencilerin öğrenme düzeyleri üzerindeki etkililiğinin incelendiği bu araştırma, dört okul öncesi öğretmeni ve bu öğretmenlerin sınıflarında eğitim alan dört öğrenci ile yürütülmüştür. Araştırmada kullanılan uzaktan koçluk uygulamasında video geri bildirim, çeşitli öğretim modüllerinden oluşan web tabanlı mesleki gelişim portalı gibi uygulamalara yer verilmiştir. Araştırma bulguları uzaktan koçluk mesleki gelişim uygulamasıyla okul öncesi öğretmenlerinin eşzamanlı ipucuyla öğretim uygulama basamaklarını edindiklerini, uygulama sona erdikten sonra koruduklarını ve öğrencilerine yeni davranışlar öğretmek üzere genelledebildiklerini göstermektedir. Ayrıca araştırma bulgularında eş zamanlı ipucuyla öğretimin otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerin hedeflenen davranışları edinmeleri, edindikleri davranışları korumaları ve farklı araç-gereçlere genellemeleri üzerinde etkili olduğu rapor edilmiştir. Araştırmaya katılan öğretmenler uzaktan koçluk mesleki gelişim uygulaması ve eşzamanlı ipucuyla öğretim uygulaması hakkında olumlu görüş bildirmişlerdir.

Article

E-coaching Preschool Teachers to Use Simultaneous Prompting to Teach Children With Autism Spectrum Disorder

Teacher Education and Special Education
2021, Vol. 44(3) 255-272
© 2020 Teacher Education Division of the
Council for Exceptional Children
Article reuse guidelines:
sagepub.com/journals-permissions
DOI: 10.1177/0888406420913014
journals.sagepub.com/home/tae
SAGE

Ayşe Tunç-Paftalı¹ and Elif Tekin-İftar²

Abstract

In this study, researchers examine the impact of e-coaching (including a web-based professional development [PD] portal consisting of a learning module, self-monitoring, and video feedback) on preschool teachers' use of a simultaneous prompting (SP) procedure and the effects of SP on teaching discrete skills to their students with autism spectrum disorder (ASD). The researchers also examine maintenance and generalization effects on teachers' and students' behaviors. Moreover, researchers investigate the social validity of the study. They use nested multiple probe designs across four preschool teacher and student dyads to evaluate the effects of the e-coaching intervention and the SP procedure, respectively, on teachers' and students' behaviors. E-coaching was effective in the acquisition, maintenance, and generalization of preschool teachers' use of the SP procedure, and the SP procedure was effective in teaching discrete skills to students with ASD. Teachers had positive opinions about e-coaching and the SP procedure. Limitations and implications for future research are discussed.

Keywords

professional development, simultaneous prompting, preschool teachers, autism spectrum disorder, inclusion

The sharp increase in the prevalence rates for autism spectrum disorder (ASD) in recent decades (Baio et al., 2018; Christensen et al., 2016) has resulted in a larger number of students with ASD in education systems and higher demands on teachers to provide quality instruction to all children, including children with ASD. General education (GE) teachers, however, have reported concerns about their ability to meet the needs of their students with disabilities in their classrooms (Attwood et al., 2019; Dybdahl & Ryan, 2009; Horne & Timmons, 2009), inadequate coursework in special education (SE) programs, and lack of experience in providing inclusive settings (Barned et al., 2011). They also have reported that they do not have sufficient preservice training with regard to the selection and implementation of

evidence-based practices (EBPs) for teaching students with ASD (Morrier et al., 2011). As in many countries, including Turkey, GE teacher training programs, including preschool teacher (PT) training programs (PTs have a bachelor's degree in preschool education covering a wide range of topics from child development to teaching methods in Turkey; they serve children between 3 and 6 years of age), have generally included a single introductory SE course

¹Eskişehir Osmangazi University, Turkey
²Anadolu University, Eskişehir, Turkey

Corresponding Author:
Ayşe Tunç-Paftalı, Eğitim Fakültesi, Özel Eğitim Bölümü,
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir 26480,
Turkey.
Email: aysetunc@ gmail.com

Otizm spektrum bozukluğu olan çocukların güçlü yönlerini ve yeteneklerini belirlemek oldukça önemlidir. 2022'de yayımlanan bu araştırma makalesinde, otizm spektrum bozukluğu olan çocukların bilişsel özellikleri ile üstün yetenekleri ve güçlü yönleri arasındaki ilişki incelenmiştir. Çocukların üstün yetenekleri ve güçlü yönleri ailelerden gelen geri bildirimler doğrultusunda belirlenirken, bilişsel becerileri standartlaştırılmış zeka testleri kullanılarak ölçülmüştür. Araştırma IQ puanı 70 ve üzeri olan 4-18 yaş arası 1470 otizm spektrum bozukluğu olan çocuk ile yürütülmüştür. Katılımcıların neredeyse yarısının (%46) en az bir yeteneğinin olduğu aileler tarafından bildirilirken, üstün yeteneği bulunmayan %23 katılımcının ise en az bir güçlü yönü olduğu aileler tarafından belirtilmiştir. Araştırmanın bulgularında üstün yetenekleri olan ve güçlü yönleri bulunan çocukların birbirlerinden farklı farklı bilişsel profillerde olduğu ifade edilmiştir. Araştırma bulguları otizm spektrum bozukluğu olan çocukların özel yetenekleri ve güçlü yönlerinin belirlenmesinde beceri alanlarının ayrı ayrı incelenmesinin önemini ve bu konuda yeni araştırmaların yapılmasına gereksinim duyulduğunu vurgulamaktadır.

Original Article

Cognitive profiles of children with autism spectrum disorder with parent-reported extraordinary talents and personal strengths

Vanessa H Bal¹, Ellen Wilkinson¹, and Megan Fok²

Abstract

It is essential to recognize the strengths and talents of autistic individuals. Previous studies of extraordinary talents (i.e. skills that stand out relative to the general population) have combined individuals with different skills (e.g. calendrical calculation, drawing) into one group. There has been limited investigation of talents in specific areas and even less consideration of personal strengths (i.e. skills that stand out relative to that person's other abilities, but not the general population). We extend this literature by examining the relationship between parent-reported talents and strengths and performance on standardized cognitive tests in 1470 children (4-18 years) from the Simons Simplex Collection with autism and IQ above 70. Almost half (46%) had at least one parent-reported talent and an additional 23% without extraordinary talents had at least one personal strength. Children with parent-reported talents and strengths had different cognitive profiles than children with no reported skill in visuospatial, drawing, computation, or music. Those highlighted for their memory abilities had somewhat more even verbal and nonverbal abilities, relative to children whose memory was not emphasized as a special skill. These results emphasize the importance of exploring strengths separately by domain and a need for more research in this area.

Lay abstract

Previous research has suggested that focusing on impairments can be detrimental to the well-being of autistic individuals. Yet little research has focused on strengths and positive qualities in autism. Some studies explored "savant skills" (herein referred to as "extraordinary talents"), that is, skills that stand out compared to the general population. These often go beyond everyone who has a specific talent, rather than exploring subgroups with strengths in specific areas. There has been even less research focused on personal strengths (i.e. skills that stand out relative to the individual's other abilities, but not the general population). To expand this research, we use a sample of 1470 children (ages 4-18 years) from the Simons Simplex Collection without cognitive impairment to examine the relationship between having a parent-reported skill in a specific area and performance on a standardized cognitive test. Almost half (46%) had at least one parent-reported talent and an additional 23% without extraordinary talents had at least one personal strength. Children with these parent-reported skills had different patterns of performance on these standardized tests than children without skills in that area (i.e. visuospatial, drawing, computation, reading, and memory). Specific skills in computation or reading were associated with higher overall performance on the standardized tests. These results emphasize the importance of considering strengths separately by area, rather than combining individuals with different types of strengths. The high number of children with skills in this study underscores the need for more research in this area, particularly using instruments focused on understanding the nuances of these strengths. It is important for future studies to consider these skills in children with cognitive impairment.

¹Rutgers University-New Brunswick, USA
²Virginia Tech, USA

Corresponding author:
Vanessa H Bal, Graduate School of Applied and Professional
Psychology, Rutgers University-New Brunswick, Sneathers Hall 604
Albion Road, Piscataway, NJ 08854, USA.
Email: Vanessa.Bal@rutgers.edu

Türkçe Konuşan Otizm Spektrum Bozukluğu Olan

Çocuklarda Biçimbirimbilgisi

Ceyhan Servî, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0002-3960-347X

Funda Acarlar, Hasan Kalyoncu Üniversitesi, ORCID ID: 0000-0003-3796-4279

Öz

Bu çalışmanın amacı Türkçe konuşan OSB olan çocukların biçimbirimbilgisi özelliklerini incelemektir. Çoğunlukla İngilizce ya da diğer Hint-Avrupa dil ailesindeki dilleri konuşan OSB olan çocuklarla yapılan çalışmalarda, dilin biçimbirimbilgisi performanslarıyla ilgili farklı görüşler ortaya konmaktadır. Bu nedenle sondan eklemeli olan ve Hint-Avrupa dil ailesi dışından bir dil olan Türkçeyi kullanan OSB olan çocukların biçimbirimbilgisi performansının incelenmesinin alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Sözel olmayan zekâ bölümleri ve takvim yaşları arasında fark olmayan 18 OSB tanısı almış ve 18 tipik gelişen (TG) iki grup çocuğun biçimbirimbilgisi özellikleri karşılaştırılmıştır. Sohbet bağlamında alınmış dil örneklerinin analizi ile elde edilen ölçümler, hatalar ve çabalamalar araştırmanın bulgularını oluşturmaktadır. Bulgulara bakıldığında OSB olan çocuklar TG akranlarına göre biçimbirimbilgisi kullanımında daha fazla hata yapmaktadırlar. Ayrıca OSB olan çocukların ortalama sözcük uzunlukları daha düşüktür ve çabalamaları daha azdır. Sonuç olarak Türkçe konuşan TG çocuklar eylem ve isim çekim eklerinde neredeyse hatasız performans sergilemişlerdir. Öte yandan OSB olan çocukların hem eylem hem de isim çekim eklerinde daha fazla hata yaptıkları görülmüştür. Hint-Avrupa dillerini konuşan OSB olan çocuklardan farklı olarak Türkçe konuşan çocukların isim çekim eklerinde çok daha fazla hata yaptıkları bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Otizm Spektrum Bozukluğu, Biçimbirimbilgisi, Ad durum ekleri, Dil Örneği Analizi

Özetlenmiş Atıf

Ceyhan, S. & Acarlar, F. (2021). Türkçe konuşan otizm spektrum bozukluğu olan çocuklarda biçimbirimbilgisi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 911-952. DOI: 10.17679/iused.899556

Bu makale Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü tarafından Ağustos 2018 tarihinde kabul edilen doktora tezinden alınmıştır.

Inönü Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Dergisi
Cilt 22, Sayı 2, 2021
ss. 911-952
DOI:
10.17679/iusued.899556

Makale türü:
Araştırma makalesi

Gönderim Tarihi :
18.03.2021
Kabul Tarihi :
03.06.2021

Bu çalışmada sözel olmayan zekâ bölümleri ve takvim yaşları arasında fark olmayan otizm spektrum bozukluğu tanısı almış 18 çocuk ile tipik gelişen 18 çocuğun biçimbirimbilgisi özellikleri karşılaştırılmıştır. Sohbet bağlamında alınmış dil örneklerinin analizi ile elde edilen ölçümler, hatalar ve çabalamalara ait verilerden oluşan bulgular incelendiğinde otizm spektrum bozukluğu olan çocukların tipik gelişen akranlarına göre biçimbirimbilgisi kullanımında daha fazla hata yapmakta oldukları, otizm spektrum bozukluğu olan çocukların ortalama sözcük uzunluklarının daha düşük ve çabalamalarının daha az olduğu görülmektedir. Bunun yanı sıra araştırma bulguları Türkçe konuşan tipik gelişen çocukların eylem ve isim çekim eklerinde neredeyse hatasız performans sergiledikleri, otizm spektrum bozukluğu olan çocukların ise hem eylem hem de isim çekim eklerinde daha fazla hata yaptıklarını ortaya koymaktadır. Araştırmada Hint-Avrupa dillerini konuşan otizm spektrum bozukluğu olan çocuklardan farklı olarak Türkçe konuşan çocukların isim çekim eklerinde çok daha fazla hata yaptıklarını ifade edilmektedir.

Daha önce söylenen bir ifadenin bir kısmının veya tamamının sözel olarak tekrarlanması olarak tanımlanan ekolali otizm spektrum bozukluğu olan bireylerin sosyal iletişim becerilerinde yaygın olarak gözlenen sorunlar arasında yer almaktadır. Ekolali, otizm spektrum bozukluğu olan bireylerin sosyal kabulünü ve bağımsız yaşam fırsatlarını olumsuz etkilemektedir. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Özel Eğitim Bölümü öğretim üyelerinden Dr. Öğr. Üyesi Derya Genç-Tosun tarafından yazılan ve 2021 yılında Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisinde yayımlanan bu derleme makalesinde otizm spektrum bozukluğu olan bireylerin ailelerine, öğretmenlerine, dil ve konuşma terapistlerine ve diğer uzmanlara ekolalinin tanımı, işlevleri ve konuşmayla ilişkisi hakkında ayrıntılı bilgi vermek, ekolalinin azaltılması amacıyla kullanılan müdahale yöntemlerini tanıtmak ve uygulamaya yönelik önerilerde bulunmak amaçlanmıştır.

Kocaeli Üniversitesi

Eğitim Dergisi

E-ISSN: 2636-8846

2021 | Cilt 4 | Sayı 2

Sayfa: 575-592

Kocaeli University
Journal of Education

E-ISSN: 2636-8846

2021 | Volume 4 | Issue 2

Page: 575-592

Otizm spektrum bozukluğu olan bireylerde ekolali

Echolalia in individuals with autism spectrum disorder

Derya Genç Tosun, <https://orcid.org/0000-0003-1528-1565>
Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, dgencc@ogu.edu.tr

DERLEME MAKALESİ

Gönderim Tarihi

27 Mart 2021

Düzeltilme Tarihi

4 Temmuz 2021, 30 Eylül 2021

Kabul Tarihi

29 Kasım 2021

Özetlenen Atıf

Recommended Citation

Genç Tosun, D. (2021). Otizm spektrum bozukluğu olan bireylerde ekolali. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(2), 575-592. <http://doi.org/10.33400/kuje.904114>

Hazırlayanlar

Otizme Kırmızı Işık Yak!

Prof. Dr. Şerife Yücesoy-Özkan, ESOGÜ Eğitim Fakültesi Otizm Spektrum Bozukluğu Eğitimi Anabilim Dalı Başkanı

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi 2021 Yılı Ödülleri

Dr. Öğr. Üyesi Esra Orum-Çattık, ESOGÜ Eğitim Fakültesi

VB-MAPP TÜRKİYE Otizm Spektrum Bozukluğu ve Diğer Gelişimsel Yetersizliği Olan Çocuklar İçin Dil ve Sosyal Beceri Değerlendirme Programı

Prof. Dr. Yeşim Güleç-Aslan, İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Prof. Dr. Onur Kurt, Anadolu Üniversitesi

Prof. Dr. Hasan Gürgür, Anadolu Üniversitesi

Düzenlenen Etkinlikler

Dr. Öğr. Üyesi Esra Orum-Çattık, ESOGÜ Eğitim Fakültesi

Mobil Uygulama Önerisi

Dr. Öğr. Üyesi Derya Genç-Tosun, ESOGÜ Eğitim Fakültesi

Etkinlik Duyurusu

Ar. Gör. Elif Tunçel, ESOGÜ Eğitim Fakültesi

Araştırma Köşesi

Ar. Gör. Elif Tunçel, ESOGÜ Eğitim Fakültesi

Sayı Editörü

Prof. Dr. Şerife Yücesoy-Özkan, ESOGÜ Eğitim Fakültesi Otizm Spektrum Bozukluğu Eğitimi Anabilim Dalı Başkanı

Tasarım ve Dizgi

Dr. Öğr. Üyesi Derya Genç-Tosun, ESOGÜ Eğitim Fakültesi

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Özel Eğitim Bölümü
Meşelik Kampüsü
Büyükdere Mah. 26040
Odunpazarı-Eskişehir/TÜRKİYE

Telefon: +90 222 239 37 50
Bölüm Başkanlığı: 6820
Bölüm Sekreterliği: 6821
E-mail : ozelegitim@ogu.edu.tr